

Завршено ангажовање српских мировњака у војној болници у Бангију

СРПСКИ ВОЈНИ ЛЕКАРИ СПАСЛИ СУ МИ ЖИВОТ

Припадници Министарства одбране и Војске Србије завршили су ангажовање у војној болници у мировној операцији Уједињених нација (MINUSCA) у Бангију, главном граду Централноафричке Републике. Током претходних 11 година генерације лекара и другог медицинског особља, као и они чији задатак је била логистичка подршка у немирима захваћеној земљи, успешно су извршавале постављене задатке, у складу са мандатом мисије. Остаће записано да су током тог периода 1.363 припадника Војске Србије, бораваћи у безбедносно изазовном окружењу, дала велики допринос миру и оставила неизбрисив траг, преваходно у војној болници нивоа 2+, у којој је српско медицинско особље прегледало укупно 99.085 пацијената и спасило стотине живота.

Пише Владимир ВЈЕШТИЋ

Фото: Владимир Вјештић и архиве МЦО и ЦМО

Н а београдски аеродром „Никола Тесла” 3. јануара у јутарњим часовима сле-тео је авион с последњих 15 припадника завршне, 18. ротације контингента Војске Србије, ангажоване у мултинационалној операцији Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA). Тиме је и званично окончана мисија српских мировњака у саставу војне болнице која је трајала пуних 11 година, од децембра 2014. године.

Одлука о дезангажовању војне болнице нивоа 2+ и њеног целокупног људства из МнОп MINUSCA донета је током године за нама.

Тренутно су, кад је реч о припадницима Војске Србије, у МнОп MINUSCA ангажована два штабна официра.

MINUSCA КАО ПОДРШКА ТРАНЗИЦИЈИ У ЦЕНТРАЛНОАФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ

Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2149 од 10. априла 2014.

године. Мандат мисије, који се периодично продужава, јесте заштита цивила, подршка транзиционом процесу у Централноафричкој Републици, допремање хуманитарне помоћи, заштита персонала Уједињених нација, промоција и заштита људских права и подршка властима у разоружању, демобилизацији и реинтеграцији бивших учесника оружаних сукоба.

Војска Србије отпочела је ангажовање у MINUSCA од почетка оперативног рада мисије, 20. септембра 2014, са војним посматрачима и штабним официрима. Од децембра 2014. године учешће у мисији повећано је ангажовањем медицинског и немедицинског особља војне болнице нивоа 2 у престоници Бангију, а од јула и са једним штабним официром у Команди мисије и децембра са једним штабним официром у Команди наменских снага „Бамбари”, који је у зону операције упућен у јануару 2022. године. Од 1. јануара 2020. године Република Србија преузела је потпуну самоодрживост војне болнице и развила је на ниво 2+, који је одржавала до последњег дана.

Враћајући се корак уназад, у осврту на историјат сукоба у Централноафричкој Републици, који је и довео до „мировног одговора” и учешћа српских припадника, пуковник Мирјана Миленковић, на-

челница Центра за мировне операције Оперативне управе Генералштаба Војске Србије, специфичне целине која координира све активности по питању избора људства, припрема и обуке, опремања, упућивања у зону операције и праћења током ангажовања као и њихово дезангажовање по реализацији задатака у мисијама широм света, истиче да је од стицања независности 1960. године безбедносна ситуација у тој афричкој земљи увек била сложена.

– Земља, иако поседује значајна налазишта минерала, попут уранијума, злата и сирове нафте, спада међу десет најсиромашнијих у свету. Сукоби између уједињених муслиманских мањинских народа и хришћана отпочели су децембра 2012, а кулминирали свргавањем тадашње власти 2013. године, што је довело до значајног ширења насиља и хуманитарне кризе. Од тада су наступили бројни покушаји мировних преговора и институционалног успостављања мира, попут Интегрисане канцеларије за изградњу мира УН (BINUCA), Међународне мисије подршке ЦАР под мандатом Афричке уније (MISCA), Војне операције Европске

Пуковник
Мирјана Миленковић

ТРЕНУТНО У МИРОВНИМ ОПЕРАЦИЈАМА АНГАЖОВАНО 205 ПРИПАДНИКА ВС

Центар за мировне операције Оперативне управе (Ј-З) ГШ ВС је специфична целина која координира све активности по питању избора људства, њихових припрема и обуке, опремања, упућивања у зону операције и праћења током ангажовања, као и њихово дезангажовање по реализацији задатака у мисијама широм света.

Према речима начелнице тог састава пуковника Мирјане Миленковић, Центар тренутно прати сва актуелна дешавања у девет мултинационалних операција у којима се ангажују српски мировњаци, и то четири под мандатом Уједињених нација, четири под мандатом Европске уније и једне под мандатом међународне организације Мултинационалне снаге и посматрачи.

– У овим мисијама се на различитим дужностима, од појединачних штабних официра и војних посматрача, медицинских тимова, јединица нивоа одељења и вода закључно са једном пешадијском четом, тренутно ангажује укупно 205 припадника Војске Србије. Актуелна дешавања на спољнополитичкој сцени у различитим регионима у свету утицала су и на погоршање безбедносне ситуације у зонама мултинационалних операција, а повећање степена безбедности је најизраженије било у зонама мултинационалних операција UNIFIL и UNTSO на простору Блиског Истока – каже пуковник Миленковић и додаје да је, пре избијања сукоба на простору Либана, Центар за мировне операције организовао и реализовао замену заштитне балистичке опреме за припаднике Војске Србије ангажоване у свим мултинационалним операцијама.

Начелница је истакла да су сада наши војници опремљени (шлемови и панцири), а да је током августа прошле године замењена и главна опрема у зони операције UNIFIL, где се сада уместо борбених возила ВПБ М-86 и моторних возила РУСН користе модерна оклопно-борбена возила транспортери „милош“ и моторна возила TOYOTA HILUX.

– Овим је потврђено да су безбедност и здравље свих наших припадника у мултинационалним операцијама на првом месту и да се овом питању поклања посебна пажња. Дугогодишње искуство и пракса уче нас да само добро обучен и опремљен војник може на најбезбеднији начин извршити додељене задатке и одолети свим, пре свега непредвиђеним безбедносним изазовима. Стога се обуци поклања посебна пажња, како теоријској која се реализује у Центру за мировне операције, тако и практичној обуци јединица која се спроводи у Центру за обуку јединица за мултинационалне операције у Базу „Југ“ – појашњава пуковник Миленковић и каже да потврда квалитета обуке и припремљености долази од команданата мисија у којима су наши припадници ангажовани, са оценом да је српски војник максимално професионалан и дисциплинован, спреман да у потпуности изврши задатак у складу са прописаним процедурама.

Томе су свакако допринели извођачи обуке и инструктори из Центра за мировне операције и Центра за обуку јединица за мултинационалне операције који су своја искуства и знања стицали у зонама операција, на различитим облицима усавршавања у земљи и партнерским центрима. Та знања се свакодневно надограђују пратећи најактуелније стандарде и захтеве мисија и међународних организација и на тај начин се обезбеђује највиши ниво припремљености и обучености наших мировњака.

уније EUFOR RCA, све до Резолуције 2149 Савета безбедности УН о успостављању мултидимензионалне интегрисане мисије УН за стабилизацију у Централноафричкој Републици 2014. године MINUSCA.

КЉУЧЕВИ БОЛНИЦЕ ПРЕУЗЕТИ 26. ДЕЦЕМБРА 2014. У 15 ЧАСОВА

– Што се тиче правне регулативе за учешће српских припадника у међународној мировној операцији MINUSCA, након позитивног става министра одбране Републике Србије на неформалну понуду Уједињених нација за ангажовање нашег медицинског особља, Сталној мисији Србије при УН је 7. јула 2014. достављен допис Секретаријата УН којим обавештавају нашу страну да је прихваћено ангажовање војномедицинског особља ВС у MINUSCA. Такође, у јулу те године упућен је позив и за ангажовање штабних официра и војних посматрача од септембра 2014. године, а током 2016. и за ангажовање официра на дужност заменика команданта Сектора „Запад” – истиче начелница Центра за мировне операције.

Војна болница нивоа 2 званично је отпочела са радом 26. децембра 2014. у 15 часова, преузимањем кључева од медицинске екипе из Јужноафричке Републике. – Република Србија јануара 2020. године

преузима потпуну самоодрживост војне болнице и развија је на ниво 2+ са задатком да обезбеди прву и другу линију здравствене заштите, хитну реанимацију (стабилизацију) и хируршке интервенције, основну стоматолошку заштиту и евакуацију до следећег нивоа медицинског збрињавања. Током свог ангажовања у зони операције здравствена установа пружала је медицинске услуге припадницима Уједињених нација, међународних организација и дипломатског кора, и свих година за нама обезбедила сигурност и континуитет у медицинском збрињавању – од најлакших здравствених проблема, преко лечења различитих заразних и тропских болести, до збрињавања у ситуацијама масовног повређивања и рањавања – каже пуковник Мирјана Миленковић и додаје да, поред бројних изазова у раду, резултати и успеси нису изостали.

Превасходно су то спасени животи и правовремене и успешне медицинске интервенције, на које особље свих 18 ангажованих ротација војне болнице с правом може бити поносно.

– За похвалу је пре свега поверење које је наше медицинско особље уживало свих ових година, чему је, осим стручности лекара и свих здравствених радника, допринела и добра опремљеност болнице, савремени медицински уређаји и фармацеутска подршка. Током пуних 11 година рада војне

болнице у мисији MINUSCA, у укупно 18 ротација ангажована су 1.363 припадника Министарства одбране у Војске Србије и прегледано 99.085 пацијената. Понекад бројке говоре више од речи, а посебно када иза тих бројки стоје лица са именом и презименом, са различитих континената, а само једном жељом – оздравити. Па ако су ту жељу могли да испуне, и испуњавали су, припадници српског контингента, онда с правом можемо рећи да је наша мисија у потпуности и успешно извршена – каже пуковник Мирјана Миленковић, начелница Центра за мировне операције.

ВЕЛИКО ХВАЛА СРПСКОМ МЕДИЦИНСКОМ ОСОБЉУ

Кад је реч о успешности, али и о поносу, поверењу и захвалности за српске припаднике, аутор овог текста позван је да читаоцима „Одбране” о томе говори, јер је крајем 2015. године боравио у Бангију, у посети другој ротацији нашег контингента, са задатком да оком камере и пером, људи-

ма у Србији, али и припадницима који ће као део наредних ротација тек кренути пут престонице Централноафричке Републике, дочара њене призоре и болничка дешавања.

Документарни филм „У посети српским мировњацима у Централноафричкој Републици”, који се може погледати на Јутјуб каналу Министарства одбране, бележи егзотичне слике и сведочења актера „са обе стране стетоскопа”, која илуструју зашто је мисија MINUSCA посебна, али и какав је изазов био бити њен део. Језиком бројки, те године, током четири месеца откако је стартовала друга ротација, у болници је лечено 313 случајева маларије, од чега 90 тешких облика, без иједног смртог исхода, а збринуто је 187 повреда и санирано 396 инфективних и 1.819 неинфективних болести.

Илустрације ради, један од пацијената који су у српској болници тих дана успешно излечени од маларије био је и Бразилац Едуардо Брага де Соуза, начелник секције у Одељењу за безбедност (UN DSS), који нам је рекао да је већ после месец дана

боравка у Централноафричкој Републици добио ту тешку болест.

– То је био један од најтежих овде виђених случајева маларије и могу слободно да кажем да су ми српски лекари спасили живот. Обавили су сјајан посао и ја сам, ево, опет на дужности. Драго ми је што имам подршку српских лекара и читавог српског тима, јер иначе веома блиско сарађујемо, не само са српском болницом већ и са командом, с којом имамо сјајну комуникацију и размењујемо безбедносне информације – рекао нам је међу српским мировњацима веома популарни Едуардо, који је готово сваку суботу поподне проводио у српској бази „Морава“, у дружењу са пријатељима из наше земље.

Осим бивших пацијената, пуни позитивних утисака о српском медицинском тиму све време били су и лекари из других земаља. Током наше посете на пријемном одељењу болнице срели смо капетана др Мерлена Доумтсопа из Камеруна, лекара у војној компоненти MINUSCA, који нам је рекао да су му многе колеге пренеле да су презадовољни пријемом и односом особља у српској војној болници.

– Диван је начин на који их српске колеге приме када дођу први пут. Треба те људе разумети, многи се плаше, први пут су ван земље и уплашени су кад дођу код лекара, поготову страног. Међутим, начин

на који их Срби дочекају, смире их и подрже, посебан је, и они су веома срећни због тога, а ја сам ту да посведочим и веома висок ниво стручности и професионализма српског медицинског тима.

РАДУЈЕМО СЕ ДАЉОЈ САРАДЊИ С ВОЈСКОМ СРБИЈЕ

Током боравка у Бангију, где је друга ротација српског контингента у мировној мисији УН пети месец успешно извршавала постављене задатке у војној болници, имали смо част да интервјуишемо и два тада најважнија човека мисије MINUSCA у Централноафричкој Републици – специјалног представника генералног секретара Уједињених нација Парфе Онангу Оњангу и заменика команданта војне компоненте MINUSCA генерал-мајора Ахмеда Шафиудина, који су говорили и о доприносу који су у успостављању мира давали припадници Војске Србије.

У срдачном разговору, у осврту на допринос који Република Србија пружа мировној мисији, господин Оњанга истакао је да жели да похвали ангажовање Војске Србије у правцу заједничких напора „да вратимо мир и стабилност у ову земљу”.

– Будући да сте земља која је такође прошла кроз болне конфликте, сматрам да треба да одам

поштовање вашој нацији, јер сте већ дуги низ година ангажовани, обезбеђујући подршку од животне важности великом броју земаља. Овде, у Централноафричкој Републици, ми смо свесни важности српске војне болнице која за наше припаднике, али и за друге, обезбеђује савремене методе лечења и подршку од кључног значаја за успех мисије. Захваљујући тим напорима, наши припадници могу да се усредсреде на свој посао и извршење многобројних задатака на којима смо ангажовани. Због тога морам рећи – хвала много српском контингенту за феноменалан рад – рекао нам је специјални представник генералног секретара Уједињених нација Парфе Онанга Оњанга.

У истом тону причао нам је и заменик команданта војне компоненте MINUSCA генерал-мајор Ахмед Шафиудин, који је у том тренутку практично био први човек војног дела. Истакао је да се веома радује даљој сарадњи са српским снагама.

– Ваши припадници имају професионалан однос према раду, потпуно су посвећени, а, како сам открио, лекари су веома искусни у лечењу овдашњих типова повреда и ја сам заиста одушевљен што су овде са нама. Такође, када су у питању штабни официри и посматрачи, који год задатак да им је

СРПСКИ МИРОВЊАЦИ У ХУМАНИТАРНИМ АКЦИЈАМА

Свих 18 ротација српских мировњака у мисији MINUSCA велику пажњу поклањало је хуманитарним акцијама чији је циљ била помоћ најугроженијима и јачање веза са локалним становништвом. Нек буду споменуте само две најскорије од бројних активности током претходних 11 година.

Припадници српског контингента учествовали су почетком октобра за нама у хуманитарној акцији „Повратак у школу“, у образовној установи Barthélemy Boganda у Бангију. Током акције дониран је школски прибор и средства за личну хигијену ученицима школе и школској управи. Месец дана раније организовали су хуманитарну посету локалном сиротишту у Бангију, који брине о деци без родитељског старања, као и о одбаченим и беспомоћним одраслим особама. Током посете донирали су храну, хигијенске артикле и друге неопходне потрештине, пруживши корисницима дома конкретну помоћ и знак пажње. Акција је спроведена у пријатној и срдочној атмосфери, уз разговоре и дружење са штићеницима дома.

Забележено је да су деца и одрасли са радошћу дочекали госте, а присуство припадника контингента унело је осећај топлине и заједништва. Ова посета представља пример како међународне мисије могу допринети локалној заједници не само кроз безбедносне активности већ и кроз хуманитарну подршку.

постављен, они дају све од себе и веома сам задовољан њиховим учинком.

„МОРАВА” У АФРИЦИ

Све ротације српских мировњака током боравка у Бангију биле су смештене у Бази „Морава”, близу центра града, непосредно уз речни канал и мост. Да би се до ње стигло са аеродрома, осим пијаци, пролази се Авенијом Мартирс (мученика), крај

насеља 200 вила, познатог по станарима из штаба MINUSCA, као и поред кружног тока и стадиона који је Централноафричкој Републици својевремено поклонила Кина. Ту, „иза леђа” (по сукобима) познате Пијаци ратника (Марше де комбатант), бивши је фабрички круг текстилног комбината „Укатекс”, где је смештена и мисија Европске уније.

На овој локацији претходно се налазила резиденција Амбасаде Либије, по чему објектат незванично носи назив Либијска амбасада. Базни камп контингента ВС име „Морава” добио је као резултат воље већине припадника прве ротације.

На укупној површини од 6.050 квадрата за смештај припадника контингента ВС подигнута су 33 климатизована контејнера, у којима је било смештено до четири лица, зависно од дужности и чина. Максимални капацитет Базе „Морава” је до 90 људи, што је обезбеђивало смештај претходнице приликом ротације.

У бази опасаној високим бетонским зидом, са осветљењем дуж зидова и бетонских стаза које су повезане и захвалне за трчање, српски мировњаци имали су готово све што им је потребно током боравка. Један „ђир” у бази је око 130 метара, па како падне вече, тако почињу кругови без краја. Присећам се да је хармонични бат корака спорадично реметио само изненађујуће јак тресак незрелих плодова манга када падну с дрвета, тик до новинарске собе, на кров или стазу којом ходају рекреативци. Кад смо већ код присећања, памтим

МЕДАЉЕ ЗА СЛУЖБУ УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА

Посебно свечани дани током свих 11 година боравка српских мировњака у Централноафричкој Републици били су они у којима су им додељиване медаље за службу Уједињеним нацијама.

Бележимо једну од свечаности, на којој је тадашњи командант војних снага мисије генерал-мајор Мартин Чому Тумента, након уручења признања, истакао да је поносан што му се указала прилика да командује снагама у којима се налазе и припадници Војске Србије, који у мисији MINUSCA у тешким условима свакодневно дају пример како се на посвећен, одговоран и професионалан начин чува достојанство своје земље и доприноси угледу Уједињених нација.

Много је примера који сведоче о успешном и посвећеном раду српског медицинског тима у српској војној болници током година за нама. Само неки од њих су ургентно збрињавање осам рањених припадника Оружаних снага Руанде 2015. године, као и успешно излечење специјалног представника генералног секретара УН (шефа мисије) Валентине Ругвабизе.

Највећи губитак за Војску Србије у овој мисији је смрт од маларије др Оливере Јовановић 27. јула 2015. године, неколико дана по повратку из Африке.

и тренутке које смо доживели након што нас је особље Одељења УН за безбедност и сигурност (UN DSS) блиндираним циповима са аеродрома превезло у „српску Мораву”. Тај дочек. Сачекали нас наши. Срдачно и дирљиво. Као што се дочекују гости у својој кући, а база шумадијског имена у Авенији Боганда то јесте била свих ових година.

„Морава” је нудила и разне садржаје за попуњавање слободног времена, међу којима и библиотеку, интернет, теретану, као и услове за неке од спортова, од стоног тениса до кошарке. Припадници су

могли да похађају курсеве језика, а, ако је безбедносна ситуација дозвољавала, било је и излета. Али свих једанаест година знало се зашто су превасходно ту, па су сваког јутра, и више пута током дана, возила са српским медицинским особљем напуштала базу и уз највише мере безбедности кретала се Авенијом Боганда према само пар стотина удаљеној српској болници, на чији рад је стављена тачка. А трагови доброте и хуманости које су српски мировњаци оставили у тој згради у централноафричком граду Бангију остају за вечност. ■